

obratiti se svojim zajednicama. Spomenimo slučaj dijaspore: u naše doba velikih gibanja i seljenja stanovnika, događa se, češće nego prije, da se kršćani nekatolici nađu raspršeni u katoličkim krajevima. Ovi vjernici često nemaju nikakve pomoći od svojih vjerskih zajednica ili im se ne mogu uteći osim uz cijenu velikih žrtava i troškova.

Ako ovi vjernici ispune ostale uvjete predviđene u Eku-
menskom direktoriju, oni bi mogli biti prepušteni euhar.
pričesti, ali je zadaća mjesnog biskupa da ispita svaki poje-
dini slučaj.

Ovu je pastoralnu uputu vrhovni svećenik Pavao VI odo-
briao i naredio da se objavi pismom kardinala državnog taj-
nika od 25. V 1972. upućenim kardinalu predstojniku ovoga
tajništva.

U Rimu, u zgradi Tajništva za promicanje kršćanskog
jedinstva, 1. lipnja 1972.

Kard. Ivan Willebrands, predstojnik
Fr. Jeronim Hamer O. P. tajnik

PJEVANJE ZAJEDNICE — SLUŽBA LJUBAVI

Pavao VI održao je 24. rujna 1972. homiliju preko sv.
Mise u Bazilici sv. Petra za talijansko udruženje sv. Cecilije
(crkveni pjevački zborovi), a prigodom proslave Perosi-eve
stogodišnjice rođenja. Među ostalim je rekao:

— — —

»Ova stogodišnjica pada u veoma važno vrijeme za Crk-
vu. Maestro Perosi sa svojim izvanrednim muzičkim talen-
tom, bio je oslonac liturgijske obnove, pokrenute od našeg
Predšasnika Pija X. Perosi je svojim izvanrednim kompozi-
cijama i utjecajem svoga genija pridonio da sveta glazba po-
stane iskren i dostojan izraz božanskog kulta i tako je oslo-
bodio dekadence, koja ju je bila zahvatila u nekim slučajevi-
ma vremena, koje mu je neposredno predhodilo.

Perosi je savršeno znao ostvariti direktivu, koju je dao
Sv. Pijo X u svojem Motupropriju »Tra le sollecitudini« (n. 2):
»Sveta glazba treba . . . da u najvećem stupnju ima one odlike
koje su svojstvene liturgiji, posebno: svetost, pravilnu formu
i . . . univerzalnost«.

Čini nam se, da i u obnovi liturgije koju traži Koncil, Lorenzo Perosi ima nešto kazati gojiteljima svete glazbe. Najprije ovo: Gospodinov kult, svete riječi pod kojima se krije »misterij«, ali tako da ipak otkrivaju veličanstvene, zapanjujuće, nadnaravne stvarnosti — trebaju da budu zaodjevene, koliko je to moguće stvoru, u što savršenije glazbene forme. Genijalnost je dar Božji, a Bog daje svoje darove kome hoće. Ali i onda kad se ljudski um ne može uzdignuti do najvišeg vrhunca, ne može se, a niti se smije zanemariti potreban napor da bi se postiglo ono savršenstvo forme i svetosti što dolikuje crkvenoj glazbi. Osim toga, potrebno je da glazbenik u traženju novih izražaja vodi računa o trenutku celebracije, o svetom mjestu, o okupljenoj zajednici, o Božjem veličanstvu kome se obraća i za koje sastavlja svoj glazbeni komad, a ujedno treba voditi računa i o tradicijama Crkve, kojoj je Lorenzo Perosi bio dobar i vjerni službenik, posvećujući joj sav svoj glazbeni talenat i čitav svoj život.

Eto, zašto nam izgleda da je trebalo da Crkva komemorira ovog svog svećenika te njegovu umjetnost, ono što je pobuđivalo njegovu muzičku inspiraciju, njegovo zalaganje i iznese na razmišljanje onima koji danas stavljaju vlastite glazbene talente u službu bogoslužja.

Već od početka našeg pontifikata, a posebno od kada smo poduzeli posebnu brigu za ostvarivanje liturgijske obnove, ne samo u službenim dokumentima, instrukcijama, normama novih liturgijskih knjiga, nego i u našim razgovorima sa raznim slojevima Božjega naroda — nismo propustili nijedne prigode a da ne preporučimo promicanje svim mogućim sredstvima pjevanja puka kod slavljenja svetih misterija. U tom smislu posebne ponuke upravili smo našoj braći u Episkopatu, liturgijskim komisijama, samom vašem Udruženju, pjevačkim zborovima, glazbenim kapelama i dječjim zborovima.

Ne možemo a da i danas ne obnovimo taj poziv pred jednim tako uglednim skupom onih koji gaje svetu glazbu.

Čovjek osjeća potrebu da u kult koji iskazuje Gospodinu doprinese ono najbolje od sebe, da mu izrazi svoju ljubav sa svim svojim osobnim moćima. A, eto, život je pun radosnog izražaja pjesme. Već je to lijepo zapazio sv. Ivan Zlatoust: »Pjevaju majke dok uzimlju u naručaj djecu da ih slatko uspravaju; pjevaju putnici... pod žarkim suncem; pjeva tešak dok obrađuje vinograd, dok vrši berbu ili masti ili se bavi bilo kojim drugim poslom; pjevaju pomorci dok svoja

vesla uranjaju u vodu; pjevaju sami ili u zboru, sve u namjeri da pjesmom sebi olakšaju trud; a duša zahvaljujući pjevanju, lakše podnosi i najteže patnje» (cfr. Expos. in Ps 41, 1: PG 55, 156-157). Zar nije onda potrebno da pjevanje, koje tako često odzvanja sa ljudskih usana bilo u radosnim ili žalosnim časovima dana, podržava i kršćanina u slavljenju čina u kojem »se vrši naše spasenje«?

Pjevanje je zahtjev ljubavi i ono je izrazuje. Poslušajte kako o tome govori sv. Augustin: »pjesma navire iz radosti, no ako pažljivije promatramo, vidimo da ona navire iz ljubavi: canticum res est hilaritatis, et si diligentius consideremus, res est amoris« (Sermo 34, 1: PL 38, 210), i još: »cantare et psallere negotium esse solet amantium: pjevati i psalimirati odlika je onih koji ljube« (Sermo 33, 1: PL 38, 207).

Naravni znak ljubavi — pjesma — ima dakle svoje nezamjenjivo mjesto u kršćanskom kultu, koji je služba ljubavi: one ljubavi u kojoj je (kako smo spomenuli u molitvi Mise) »sažet sav zakon«. Jer: »de illo quem amas cantare vis« (Sv. Aug. Sermo 34, 6: PL 38, 211), to se i naša ljubav prema Bogu izrazuje pjevanjem. Ljubav i hvalospjev traže se uzajamno, kako to također ističe sv. Augustin: »ljubiti i hvaliti; hvaliti u ljubavi; ljubiti u pohvalama: amare et laudare; laudare in amore; amare in laudibus« (cfr Enarr. in Ps 147, 3: PL 37, 1916).

Ali pjevanje očituje i gaji također i ljubav među braćom. Pjevanjem se formira zajednica, jer se stapanjem glasova promiče stapanje srdaca, uklanjajući razlike dobi, porijekla, socijalnog položaja, sve združujući u jedan jedini zanos uzdavanja hvale Bogu, stvoritelju vasiona i Ocu sviju. Zato Koncil preporuča: »Neka se brižljivo njeguje pučko vjersko pjevanje tako da glasovi vjernika mogu odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama i u samim liturgijskim činima« (Const. Lit. n. 118) Doista, liturgija je čin čitave Crkve, koja je »otajstvo jedinstva«, tj. sveti puk okupljen i uređen pod zakonitim pastirima. (cfr. ibid. n. 26). Ona pripada čitavom tijelu Crkve i zato je temeljni cilj liturgijske obnove: aktivno sudjelovanje vjernika u kultu, koji se duguje i daje Gospodinu. A da se taj cilj postigne među najneophodnijim elementima je upravo pjevanje zajednice. Zato pjevanje pučka treba da se ponovno osnaži i bude na prvom mjestu. Nažalost se uvijek ne viđa onaj izvanredan prizor da je čitava zajednica aktivna u pjevanju: »Mnoga usta ostaju nijema, ne otvaraju se za pjevanje« — kazali smo sudionicima na

IX smotri glazbenih kapela (14. IV 1969) — »Mnoga litur-
gijska slavlja ostaju bez onog mističnog treptaja što ga pra-
va religiozna glazba komunicira otvorenim i tankočutnim du-
šama vjernika.«

Zato se onima koji su odgovorni za pastoralnu službu,
a posebno onima koje je Bog obdario talentom, nameće teš-
ka dužnost da sudjelovanje vjernika u liturgiji pomognu i
podržavaju s lakim skladbama, traženjem novih oblika, koji
neće zaostajati za onima iz prošlosti, korisnom upotrebom
stare glazbene baštine, nastojeći pri tom da sve bude uskla-
đeno različitim momentima celebracije, dobama liturgijske
godine te da bude kadro izraziti ono sveto i pobuditi vjerski
osjećaj kod ljudi našeg vremena.

Tako da i obzirom na ovo ne bi Gospodin nikome trebao
upraviti prigovor današnjeg Evanđelja: »Zašto stojite ov-
dje... nezaposleni?« Radije otvorena srca prihvatite poziv
da radite u njegovom vinogradu, radom koji je naročito na
srcu Crkve. Tako da pjevanje postane koeficijent kršćanskog
života, kao to još potiče sv. Augustin: »Pjevajte glasom, pje-
vajte ustima, pjevajte srcima, pjevajte doličnim vladanjem:
,Pjevajte Gospodinu pjesmu novu' ... ,Hvala njegova nek
odzvanja u zboru svetih' ... Pjevač nek sam bude hvala ko-
ja treba da se pjeva. Hoćete li slaviti Boga? Vi ste sami
hvala koju treba izreći. A Njegova ste hvala ako živite na
pravi način« (Sermo 34, 6: CCI 41, 426).

Ovim mislima, predraga djeco, izražavamo našu želju da
po ovoj proslavi zahvati novi zamah lijepo pjevanje vjernog
puka na slavu Boga, na oplemenjenje Gospodnjeg kulta i
što veći plod svete liturgije u obnovi kršćanskog života.«

(L'Osservatore Romano, br. 222, od 25—26. IX 1972.)

NEKA LITURGIJSKA UPOZORENJA

Budući da se primjećuje dosta većih ili manjih nepra-
vilnosti kod svetih obreda, kako onih što su vezani uz Eu-
haristijsko slavlje tako i ostalih, kao i raznolikost postupa-
nja u stvarima glede kojih je predviđeno da se postupa samo
na jedan način, molim svu braću da ponovno od vremena do
vremena prođu pažljivo Opću uredbu Rimskog Misala i ru-
brike u samom Redu Mise, a isto tako Prethodne napomene
i rubrike u novom Redu krštenja, vjenčanja i sprovoda.